

STRESZCZENIE

*Funkcjonalne znaczenie współczesnych mediów polonijnych dla polskiej diaspory.
Studium porównawcze.*

Rozprawa doktorska pt.: *Funkcjonalne znaczenie współczesnych mediów polonijnych dla polskiej diaspory. Studium porównawcze*, stanowi próbę ukazania mediów polonijnych w 4 państwach świata, tj. w Brazylii, Stanach Zjednoczonych, Federacji Rosyjskiej oraz w Wielkiej Brytanii, w kontekście funkcjonalizmu oraz w odniesieniu do historii tychże mediów, a co za tym idzie, określenia jakie owe media mają znaczenie dla społeczności polskiej poza granicami ojczyzny. Ponadto autorka nakreśliła podobieństwa i różnice między badanymi mediami w poszczególnych krajach. Aby zrealizować powyższy, główny cel badawczy oraz cele szczegółowe, została sformułowana następująca, główna **hipoteza badawcza**: media polonijne pełnią różne funkcje, a ich ranga zależy od środowiska, w którym funkcjonują. Realizacja tak sformułowanej hipotezy badawczej oraz pozostałych hipotez szczegółowych, była możliwa dzięki podjętym badaniom naukowym, tj. **badaniom sondażowym** wśród przedstawicieli Polonii w wymienionych powyżej krajach, aby móc określić funkcjonalne znaczenie mediów polonijnych w świetle badań ich społecznego odbioru. Z kolei do przeanalizowania strukturalnych podobieństw i różnic mediów polonijnych w poszczególnych krajach, posłużyła **metoda ilościowa**, z wykorzystaniem techniki analizy zawartości oraz narzędzi w postaci kluczy oraz arkuszy kategoryzacyjnych.

Struktura pracy składa się ze wstępu, siedmiu rozdziałów, zakończenia oraz aneksów (załączników, m.in.: kwestionariusze ankiety). W dysertacji można wyróżnić dwie części – pierwszą stanowią rozdziały teoretyczne (od I do IV), natomiast druga jest poświęcona analizie wyników badań empirycznych.

Nakreślenie motywów podjęcia analizy badawczej, uzasadnienie doboru państw, w których zamieszkuje liczna Polonia, jak również wypunktowanie szczegółowych celów badawczych i odpowiadających im hipotez, stanowiło kluczową część **wstępu**. **Pierwszy rozdział** koncentrował się na funkcjonalizmie jako nurcie szkoły empirycznej współczesnej nauki o komunikowaniu. Oprócz zarysu powstawania i rozwoju omawianego podejścia teoretycznego, zostały ukazane jego główne wady i zalety. *Polonia w wybranych państwach świata* to tematyka **rozdziału drugiego**. Nie sposób prowadzić wiarygodnych badań naukowych dotyczących mediów polonijnych bez

charakterystyki grup, które je tworzą. W związku z powyższym zasadnym było opisanie Polonii mieszkającej w Brazylii, Federacji Rosyjskiej, Stanach Zjednoczonych oraz w Wielkiej Brytanii. W **trzecim rozdziale**, którego tytuł brzmi *Geneza i rozwój mediów polonijnych w wybranych państwach na tle wydarzeń historycznych*, został zaprezentowany historyczny rozwój mediów polonijnych w porządku chronologicznym w każdym z czterech ośrodków polonijnych, z uwzględnieniem wydarzeń o charakterze społeczno-politycznym oraz gospodarczym, które wpłynęły w istotnym stopniu na te media. **Kolejny rozdział** został poświęcony charakterystyce mediów polonijnych funkcjonujących obecnie w wybranych ośrodkach polonijnych. Oprócz prasy, radia czy telewizji polonijnej w ich tradycyjnym kształcie, zostały podjęta próba opisanie mediów polonijnych w Internecie (zarówno internetowe wydania gazet polonijnych, jak i stacje radiowe oraz telewizyjne nadające w sieci).

Praktyczną część pracy otwiera **rozdział piąty**, w którym znalazły się założenia metodologiczne badań naukowych prowadzonych na potrzeby niniejszej dysertacji. A zatem została zaprezentowana analiza zawartości, wraz z rysem historycznym oraz możliwościami badawczymi jakie umożliwia. Następnie została opisana metodologia badań wykorzystywana w tej metodzie badawczej, wraz z określeniem materiału badawczego, poddanego analizie. W podobny sposób zostały scharakteryzowane badania sondażowe. **Rozdział szósty** został poświęcony analizie zawartości wybranych mediów polonijnych. Wyniki przeprowadzonych badań usystematyzowano i ukazano na zasadzie analizy porównawczej. Z kolei w **ostatnim rozdziale** zostały zaprezentowane i zinterpretowane wyniki badań sondażowych, także poprzez ukazanie podobieństw i różnic. **Zakończenie** stanowi swoiste podsumowanie wyników przeprowadzonych badań empirycznych. Skrótowo zostały zaprezentowane najważniejsze wnioski płynące z pracy badawczej.

Wyniki badań i analizy zaprezentowane w omawianej dysertacji z pewnością nie wyczerpują tematu, jednak rzucają światło na problematykę mediów polonijnych. Odkrywają bowiem pewne obszary badawcze, które nie zostały objęte analizą, a które ze względu na swoją istotność medioznawczą, jak i społeczną, powinny zostać przeanalizowane. Wysiłki badawcze jakie poczyniła autorka niniejszej pracy mogą stanowić przyczynek do kolejnych, bardziej szczegółowych i wnikliwych badań. Nie mniej jednak dokonane badania i wnioskowanie wskazują na współczesny kształt mediów polonijnych działających w Brazylii, Federacji Rosyjskiej, Stanach Zjednoczonych oraz w Wielkiej Brytanii, co może być nie tylko wskazówką i inspiracją

do przeprowadzenia kolejnych badań. Wyniki analiz, uzyskane w badaniu sondażowym, chociaż nie były prowadzone na licznej grupie Polonii i nie można ich odnosić do całej społeczności polonijnej w poszczególnych krajach, to jednak umożliwiają odpowiedź na pytanie czego użytkownicy oczekują od współczesnych mediów polonijnych, czym one są dla Polonii i czy, a jeśli tak, to jakie spełniają funkcje.